

Zdrowie i bezpieczeństwo ponad wszystko

Inicjatywy firm członkowskich Forum Liderów Bezpiecznej Pracy CIOP-PIB

W tym numerze miesięcznika przedstawiamy kolejne przykłady dobrych praktyk wdrożonych przez firmy zrzeszone w Forum Liderów Bezpiecznej Pracy, działającym przy Centralnym Instytucie Ochrony Pracy – Państwowym Instytucie Badawczym (CIOP-PIB). Zaprezentowane rozwiązania skutecznie wspierają budowanie kultury bezpieczeństwa, promują zdrowie pracowników i podnoszą standardy bhp, dlatego mogą być dla naszych czytelników prawdziwą inspiracją (zob. też artykuł *Bhp i wellbeing w centrum uwagi*, „Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i Praktyka”, nr 9/2025, s. 7–10).

Veolia Zachód: minimalizowanie ryzyka wypadków z udziałem ciężkiego sprzętu

Spółka Veolia Zachód (Września), należąca do grupy Veolia term, która dostarcza ciepło, ciepłą wodę i energię elektryczną mieszkańcom blisko 60 polskich miast, przeprowadziła pilotaż Inteligentnego Kontrolera Ostrzegawczego (IKO). Testowanie IKO rozpoczęto po analizie zdarzenia potencjalnie wypadkowego, w którym pracownik na placu manewrowym nie dosłyszał sygnałów dźwiękowych cofającej się ładowarki i w ostatniej chwili uniknął kontaktu z ciężką maszyną. To nowoczesne rozwiązanie bazuje na czujnikach zbliżeniowych montowanych w maszynach i w odzieży ochronnej – kaskach, kamizelkach, kieszeniach itp. (fot. 1). Czujnik wysłał sygnał wibracyjny ostrzegający pieszego, tj. pracownika znajdującego się w bliskiej odległości od maszyny, a jednocześnie informuje jej operatora o tym, że w strefie niebezpiecznej znajdują się ludzie. Dzięki temu ryzyko potrącenia czy kolizji jest znacząco ograniczone.

Pilotaż przeprowadzono w ramach wewnętrznego programu przyspieszonego wdrażania innowacji. Budżet projektu wyniósł ok. 2,5 tys. euro i obejmował zakup czujników oraz aplikacji obsługującej system. Testy odbywały się w rzeczywistych warunkach – m.in. na placach manewrowych i składowiskach paliw. Zespół projektowy sprawdzał, czy wibracje wysyłane przez czujniki są wystarczająco wyczuwalne dla osoby przebywającej w strefie zagrożenia, czy system reaguje z odpowiednim wyprzedzeniem i czy operatorzy maszyn otrzymują jasne informacje o możliwości kolizji. Wyniki tych testów są bardzo obiecujące. Zarówno pracownicy, jak i operatorzy maszyn potwierdzili, że rozwiązanie zwiększa świadomość zagrożeń i poprawia bezpieczeństwo, ponieważ realnie minimalizuje ryzyko wypadków z udziałem ciężkiego sprzętu.

IKO to pierwsze tego typu rozwiązanie w polskich strukturach Veolia, ale już zdecydowano o jego sukcesywnym wdrażaniu w kolejnych spółkach należących do grupy – zgodnie ze strategią, w której priorytetem jest eliminowanie ryzyka operacyjnego i stałe podnoszenie standardów bhp. Potencjał zastosowania IKO wykracza bowiem poza zakłady ciepłownicze – system może znaleźć szerokie zastosowanie także w gospodarce odpadami, logistyce czy transporcie, a więc wszędzie tam, gdzie pracownicy

Fot. 1. Inteligentny kontroler ostrzegawczy (umieszczony np. na kasku) poprawia bezpieczeństwo tam, gdzie może dochodzić do wypadków z udziałem ciężkich maszyn i ludzi (Veolia Zachód)

wykonują swoje zadania w otoczeniu ciężkich maszyn, hałasu i ograniczonej widoczności.

PSE: inicjatywy zwiększające świadomość w obszarze HSEQ

Polskie Sieci Elektroenergetyczne (PSE) są operatorem systemu przesyłowego energii elektrycznej w Polsce. W październiku 2023 r. spółka zaczęła wydawać biuletyn „HSEQ News”, skierowany do wykonawców i pracowników zaangażowanych w realizację inwestycji. Jego celem jest dzielenie się wiedzą, budowanie świadomości w obszarze HSEQ (*health* – zdrowie, *safety* – bezpieczeństwo, *environment* – środowisko, *quality* – jakość) oraz przekazywanie kluczowych informacji na ten temat. Biuletyn ukazuje się kwartalnie w formie elektronicznej i zawiera m.in.: dane statystyczne z placów budowy, przykłady dobrych praktyk, opisy naruszeń przepisów bhp i środowiskowych, a także informacje o rzeczywistych zdarzeniach wypadkowych i liczbie wypadków przy pracy ze zwolnieniami lekarskimi. Dodatkowo publikowane są skrócone alerty HSEQ prezentujące wybrane incydenty z ostatniego kwartału (fot. 2).

Równoległe co miesiąc wydawany jest newsletter „HSEQ News” dla kadry menedżerskiej, który zawiera: skondensowaną wiedzę nt. bhp, zarządzania i ochrony środowiska, informacje o zdarzeniach i działaniach korygujących, dane statystyczne oraz krótkie omówienie bieżących incydentów (*safety moment HSEQ*). Newsletter jest przekazywany dalej w zespołach, stanowiąc skuteczny kanał komunikacji oraz element budowy kultury bezpieczeństwa.

Dodatkowo pracownicy są angażowani w inicjatywy związane z obchodami Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy. Przykładowo w ubiegłym roku spółka ogłosiła kwiecień miesiącem zdrowego kręgosłupa i zorganizowała konsultacje fizjoterapeutyczne oraz sesje terapii manualnej dla pracowników,

Fot. 2. Biuletyn „HSEQ News” skierowany do pracowników i wykonawców (PSE)

którym udostępniono ponadto materiały edukacyjne – filmy i ulotki z poradami, jak zachować zdrowie kręgosłupa, poprawnie przenosić ciężary i stosować zasady ergonomii podczas pracy z monitorem ekranowym. Podobnie jak w poprzednich latach spółka zachęcała do aktywności fizycznej i promowała profilaktykę zdrowotną.

Takie działania pokazują, że PSE nie tylko dba o bezpieczeństwo infrastruktury energetycznej, lecz także konsekwentnie wspiera bhp, zdrowie i dobrostan swoich pracowników.

Thai Union Poland: systemowe podejście do bhp i wellbeingu

Thai Union Poland to znany producent wysokiej jakości konserw rybnych pod marką King Oscar, John West i Chicken of the Sea. Ciągłe doskonalenie w zakresie bhp firma traktuje jako integralny element zrównoważonego rozwoju i kluczowy filar swojej misji, dlatego w sposób systemowy podchodzi do identyfikacji zagrożeń, oceny ryzyka zawodowego oraz podejmowania działań prewencyjnych i naprawczych. Spośród wdrożonych przez spółkę inicjatyw wspierających budowanie kultury bezpieczeństwa i promowanie zdrowia w miejscu pracy warto wymienić takie, jak:

- wyposażenie pracowników produkcji w tablety służące do wprowadzania obserwacji bezpieczeństwa opartych na zachowaniu, zgłaszania małych projektów usprawniających (które trafiają bezpośrednio do działu *lean*), dokonywania wpisów prewencyjnych (które są widoczne dla działu utrzymania ruchu) oraz przeglądania lekcji tematycznych dotyczących maszyn i urządzeń;
- zainstalowanie w halach oraz w warsztacie telewizorów (z zainstalowanym specjalnym oprogramowaniem), na których wyświetlane są dane dotyczące wydajności linii produkcyjnych, kluczowych wskaźników, działań prewencyjnych i statystyk wypadkowych;
- organizowanie dla pracowników cyklicznych spotkań integracyjnych, połączonych z edukacją, w tym z praktycznymi szkoleniami (fot. 3);
- utworzenie przeszkolonych zespołów ewakuacyjnych – w ich skład wchodzi zarówno pracownicy spółki, którzy

Fot. 3. Praktyczne szkolenia odbywające się w ramach cyklicznych spotkań integracyjnych (Thai Union Poland)

regularnie uczestniczą w kursach przeciwpożarowych i szkoleniach z pierwszej pomocy, jak i strażacy OSP;

- bezpłatne badania diagnostyczne (organizowane w firmie w godzinach pracy) w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów (m.in. mammografia, badanie prostaty) i chorób układu krążenia (np. badania poziomu cholesterolu) – każdy pracownik ma możliwość skonsultowania wyników tych badań z lekarzem, a w razie potrzeby jest kierowany na dalszą diagnostykę;
- zapewnienie bezpłatnej opieki medycznej (w tym udostępnienie gabinetu lekarskiego na miejscu) dla wszystkich pracowników od pierwszego dnia zatrudnienia;
- rozmieszczenie na terenie zakładu (w łatwo dostępnych miejscach) desek medycznych, toreb medycznych, defibrylatorów AED oraz ciśnieniomierzy.

Dzięki tym rozwiązaniom Thai Union Poland konsekwentnie buduje kulturę bezpieczeństwa, w której zdrowie i dobrostan pracowników stanowią nadrzędną wartość.

Cemex Polska: program wspierania zdrowia psychicznego

W spółce Cemex Polska, należącej do czołówki producentów cementu, betonu towarowego i kruszyw, budowanie kultury bezpieczeństwa i odpowiedzialności społecznej oraz dbałość o dobrostan pracowników są integralną częścią strategii ESG i bhp.

W dobie narastających problemów psychicznych (w tym zjawiska depresji i wypalenia zawodowego) firma dostrzegła potrzebę kompleksowego zajęcia się obszarem zdrowia psychicznego pracowników i wdrożyła wieloetapowy program „Odporny Lider – Silny Zespół”, w którym obowiązkowo uczestniczyli wszyscy przełożeni (fot. 4). Celem programu było wzmocnienie kompetencji liderów w zakresie dbania o własny dobrostan oraz wspierania zdrowia psychicznego członków zespołu. W ramach tej inicjatywy odbyły się jednodniowe, stacjonarne warsztaty – prowadzone przez eksperta ds. interwencji kryzysowych oraz przedstawicieli bhp i HR – składające się z dwóch modułów:

- Dobrostan lidera – rozwój odporności psychicznej, zarządzanie stresem, techniki relaksacyjne, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu;
- Wsparcie dla pracowników – rozpoznawanie sygnałów kryzysu psychicznego, prowadzenie wspierających rozmów, zarządzanie emocjami w zespole, dostosowywanie środowiska pracy do potrzeb osób w kryzysie.

Każdy uczestnik warsztatów otrzymał podręcznik, zestaw materiałów edukacyjnych oraz listę ogólnodostępnych i firmowych form wsparcia psychologicznego.

Fot. 4. Uczestnicy warsztatów zorganizowanych w ramach programu „Odporny Lider – Silny Zespół” (Cemex Polska)

Oprócz szkoleń dla liderów prowadzone są działania edukacyjne dla wszystkich pracowników. W 2024 r. spółka Cemex Polska dołączyła jako partner do ogólnopolskiej kampanii „Bliżej Siebie”, w ramach której: przeprowadziła webinary edukacyjne (m.in.: „Smutek czy depresja? Poznaj, zrozum, reaguj!”, „Zadbaj o zdrowie psychiczne: objawy, wyzwania, sposoby pomocy”, „Zrelaksuj swój mózg”, „O choroba!”), opracowała materiały edukacyjne i samopomocowe (np. przewodnik prowadzenia wspierających rozmów i rozpoznawania objawów kryzysu, listę infolinii wsparcia psychicznego) oraz zorganizowała Tydzień Świadomości Zdrowia Psychicznego.

W ramach pakietu medycznego pracownicy firmy oraz ich bliscy mają dostęp do specjalistycznej pomocy, obejmującej bezpłatne konsultacje z psychologiem lub psychiatrą.

Wszystkie te działania przynoszą wymierne efekty, takie jak: wzrost świadomości zagrożeń psychospołecznych i wiedzy na temat zdrowia psychicznego, zmniejszenie stygmatyzacji i większa otwartość w rozmowach o kryzysach, wzmocnienie kompetencji liderów w zakresie wspierania zespołów, poprawa jakości komunikacji i relacji w zespołach, większe wykorzystanie dostępnych narzędzi wsparcia (infolinii, webinarów, materiałów edukacyjnych itp.). W związku z tym firma Cemex Polska planuje kontynuować i prowadzić kolejne kampanie informacyjne – ze szczególnym naciskiem na profilaktykę zdrowia psychicznego i empatyczne przywództwo.

ORLEN Zespół Oddziałów PGNiG: budowanie kultury bezpieczeństwa

ORLEN Zespół Oddziałów PGNiG prowadzi wiele działań na rzecz kultury bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy, a jednym z kluczowych projektów w tym zakresie jest konkurs wiedzy nt. bezpieczeństwa pracy, ergonomii, pierwszej pomocy i ochrony przeciwpożarowej. Składa się on z rozgrywek organizowanych w oddziałach, których zwieńczeniem jest finałowa rywalizacja o Puchar Dyrektora. Pracownicy biorący udział w konkursie, wspierani przez menedżerów, mierzą się z takimi zadaniami, jak:

- drużynowy quiz wiedzy „Jeden z dziesięciu”;
- tamowanie krwotoków, opatrywanie ran i stosowanie opatrunków uciskowych (fot. 5);
- udzielanie pierwszej pomocy z użyciem AED przy zatrzymaniu krążenia;
- gaszenie pożaru za pomocą gaśnic;
- podnoszenie i przenoszenie ciężarów zgodnie z zasadami bhp przy ręcznych pracach transportowych.

Konkurs jest znakomitą okazją do wymiany doświadczeń i zdobycia praktycznej wiedzy dotyczącej bhp oraz do angażowania pracowników w tworzenie bezpiecznego środowiska pracy.

Równolegle realizowana jest kampania „Bezpieczne kroki” w Grupie ORLEN, promująca zasady bezpiecznego poruszania się w miejscu pracy i poza nim. Uczestnicy kampanii mogą korzystać z konsultacji dietetycznych i fizjoterapeutycznych, a także brać udział w wykładach i ćwiczeniach wspierających prawidłową postawę i dobre samopoczucie. Firma zachęca do odpowiedzialnych postaw wśród pieszych – m.in. poprzez kampanię informacyjną i plakatową, cykl newsletterów („Dołącz do kampanii Bezpieczne Kroki”, „Każdy krok to decyzja – wybierz bezpieczny”, „Dobre praktyki podczas przemieszczania – jak zapobiegać poślizgnięciom, potknięciom i upadkom”) oraz grę polegającą na wykonaniu jak największej liczby bezpiecznych kroków rejestrowanych przez aplikacje mobilne, organizuje Dni Zdrowia, webinary z udziałem ekspertów oraz bezpłatne zajęcia fitness dla pracowników. Ponadto aktywnie uczestniczy w projektach badawczo-edukacyjnych, takich jak treningi w miejscu pracy, realizowane we współpracy z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym, których celem były: redukcja poziomu stresu, profilaktyka zaburzeń psychicznych (w tym depresji) oraz zmniejszenie dolegliwości mięśniowo-szkieletowych wynikających z siedzącego trybu życia.

Wszystkie te działania są wspierane systematyczną komunikacją wewnętrzną i materiałami edukacyjnymi.

Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej: zdrowie ponad wszystko

W czerwcu tego roku w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej odbyły się III Dni Bezpieczeństwa pod hasłem „Zdrowie ponad wszystko”.

Pierwszego dnia pracownicy wzięli udział w grze szkoleniowej „Czas na Twój ruch”, łączącej naukę z dobrą zabawą. Drugi dzień poświęcony był quizowi online, który połączono z grami i zadaniami. Można było wziąć w nim udział po zeskanowaniu kodu QR. Każdy, kto dotarł do końca quizu, rozegrał trzy trudne gry i poprawnie rozwiązał hasło krzyżówki, otrzymał

Fot. 5. Konkurencje, w których zmagali się uczestnicy konkursu bhp (ORLEN Zespół Oddziałów PGNiG)

Fot. 6. III Dni Bezpieczeństwa pod hasłem „Zdrowie ponad wszystko” (Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej)

drobny upominek. Ostatniego dnia można było skorzystać z bezpłatnych badań i konsultacji medycznych. Oferowano m.in. komputerowe badanie wzroku, testy neurologiczne, pomiar ciśnienia, poziomu glukozy i cholesterolu oraz kwasu moczowego, badania EKG oraz porady dietetyczne, kardiologiczne i fizjoterapeutyczne. Dostępne były także konsultacje dotyczące profilaktyki zdrowotnej, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy z Katowic, która objęła wydarzenie patronatem honorowym, udzielali porad w zakresie prawa pracy, a pracownicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z Dąbrowy Górniczej – porad związanych z prewencją leczniczą. Państwowa Inspekcja Sanitarna, która również była patronem honorowym, przygotowała materiały edukacyjne, a ponadto umożliwiła pracownikom przetestowanie narko- i alkoholgli oraz sprawdzenie swoich umiejętności samobadania piersi na przygotowanych modelach edukacyjnych. Narodowy Fundusz Zdrowia oferował konsultacje medyczne oraz konsultacje z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia człowieka w środowisku pracy.

Dodatkowymi atrakcjami były: strefa filmowa z ćwiczeniami do wykonywania przy biurku, strefa relaksu z owocami i wodą oraz wystawa plakatów edukacyjnych udostępnionych przez patrona wydarzenia – Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (fot. 6).

Dni Bezpieczeństwa spotkały się z dużym zainteresowaniem i potwierdziły rosnącą potrzebę organizowania podobnych inicjatyw wśród pracowników Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

3M Wrocław: sztuczna inteligencja w zarządzaniu bhp i optymalizacji procesów

W zakładzie produkcyjnym 3M Wrocław wdrażane są innowacyjne rozwiązania z zakresu sztucznej inteligencji (ang. *artificial intelligence* – AI), które wspierają zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy. Technologia AI odgrywa kluczową rolę w takich obszarach, jak szkolenia pracowników, ergonomia i monitorowanie zagrożeń, co realnie przekłada się na zwiększenie bezpieczeństwa oraz efektywności pracy.

Jednym z najważniejszych aspektów, na które spółka 3M Wrocław kładzie nacisk, jest innowacyjne podejście do szkoleń personelu, w których wykorzystywana jest wirtualna rzeczywistość (ang. *virtual reality* – VR) wspomagana przez AI, aby symulować sytuacje awaryjne (fot. 7). Dzięki temu pracownicy mogą praktycznie ćwiczyć reakcje na zagrożenia w bezpiecznym środowisku. Przykładem jest użycie VR do szkoleń z zakresu pracy w warunkach atmosfery wybuchowej. Dodatkowo w firmie stworzono stanowisko odwzorowujące kabinę kierowcy wózka

Fot. 7. Szkolenia pracowników z wykorzystaniem wirtualnej rzeczywistości wspomaganej przez AI (3M Wrocław)

widlowego, gdzie każdy nowo przyjęty pracownik magazynu przechodzi szkolenie VR. Takie podejście nie tylko zwiększa bezpieczeństwo, lecz także podnosi efektywność szkoleń.

Kolejnym zastosowaniem AI jest optymalizacja ergonomii. Przykładowo firma 3M wykorzystuje programy analizujące ruchy pracowników, identyfikujące największe ryzyka ergonomiczne i sugerujące zmiany w czynnościach produkcyjnych. Dzięki temu można zmniejszyć ryzyko urazów związanych z ergonomią, co przekłada się na lepsze samopoczucie i wydajność pracowników.

Ponadto we wrocławskim zakładzie 3M wdrożono system monitorowania wideo z wykorzystaniem kamer CCTV oraz AI w obszarze magazynu. System ten znacząco zwiększa bezpieczeństwo w obszarach o ograniczonej widoczności, takich jak alejki między regałami czy wąskie przejścia między miejscami odkładczymi. Sztuczna inteligencja potrafi odróżnić człowieka od wózka, informując kierowcę o obecności osób za pomocą świateł i wyświetlanych znaków graficznych. To rozwiązanie poprawia warunki bhp oraz pozwala na płynniejszą i bardziej efektywną pracę w magazynie. Firma planuje rozszerzenie tej funkcjonalności na kolejne obszary produkcyjne, co pozwoli na jeszcze lepsze zarządzanie bezpieczeństwem w całym zakładzie.

Sztuczna inteligencja staje się nieodłącznym elementem zarządzania bhp w zakładzie 3M Wrocław. Dzięki niej firma może nie tylko lepiej szkolić pracowników, lecz także optymalizować warunki pracy i monitorować bezpieczeństwo w czasie rzeczywistym. Inwestycje w AI to inwestycje w przyszłość – zwiększające bezpieczeństwo pracowników i tym samym przynoszące długofalowe korzyści całej organizacji 3M.

Marzena Malińska

Kontakt: marzena.malinska@ciop.pl

Autorka dziękuje za udostępnienie materiałów: p. Krzysztofowi Rybce (Velolia Zachód sp. z o.o.), p. Katarzynie Dąbrowskiej i p. Danucie Wiss (Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA), p. Ewie Białek i p. Bożenie Wojtas (Thai Union Poland sp. z o.o.), p. Annie Pęczek-Wiatr (Cemex Polska sp. z o.o.), p. Annie Rek (ORLEN SA Zespół Oddziałów PGNiG), p. Sebastianowi Redziakowi (Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej) oraz p. Łukaszowi Wenderskiemu (3M Wrocław sp. z o.o.).

Zrealizowano na podstawie wyników VI etapu programu wieloletniego pn. „Rządowy Program Poprawy Bezpieczeństwa i Warunków Pracy”, finansowanego w zakresie zadań służb państwowych ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zadanie nr 7.ZS.09 pn. „Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie poprawy warunków pracy poprzez organizowanie funkcjonowania struktur sieciowych CIOP-PIB”. Koordynator programu: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy.